

Spis treści

ROZDZIAŁ 1. Struktury anatomiczne 1

STRUKTURY ANATOMICZNE JAMY USTNEJ

Wargi, błona śluzowa warg i policzków, brodawka przyuszniczy, dno jamy ustnej, podniebienie twarde, podniebienie miękkie, ustna część gardła i migdałki 2

BUDOWA JĘZYKA I ODMIANY STANU PRAWIDŁOWEGO

Prawidłowa budowa języka, język pobrudzowany (język pofałdowany, język mosznowy), wrodzony zrost języka z dnem jamy ustnej (ankyloglossia), żylakowatość języka (phlebectasia) 4

STRUKTURY ANATOMICZNE PRZYŻĘBIA

Przyzębie, błona śluzowa zębodołowa i przyczepy wędzidełek, połączenie śluzówkowo-dziąsłowe, dziąsło zrośnięte i dziąsło wolne brzeżne 6

PRAWIDŁOWE ZWARCIE I WADY ZGRYZU

Okluzja I klasy, okluzja II klasy, okluzja III klasy 8

RADIOLOGICZNY OBRAZ STRUKTUR ANATOMICZNYCH: SZCZĘKA

Przednia pośrodkowa okolica szczęki, przednio-boczna okolica szczęki, okolica kła, okolica zębów przedtrzonowych, okolica zębów trzonowych, okolica guza szczęki 10

RADIOLOGICZNY OBRAZ STRUKTUR ANATOMICZNYCH: ŻUCHWA

Okolice siekaczy i kłów, okolice zębów przedtrzonowych i trzonowych, okolice zębów przedtrzonowych, powierzchnia policzkowa okolicy zębów trzonowych, powierzchnia językowa okolicy zębów trzonowych, wewnętrzna część okolicy zębów trzonowych 12

STAW SKRONIOWO-ŻUCHWOWY

Anatomia prawidłowa, prawidłowe odwodzenie, zbaczanie żuchwy podczas odwodzenia, zgryz otwarty boczny – przemieszczenie linii pośrodkowej – zgryz krzyżowy, zgryz otwarty przedni, zgryz krzyżowy 14

ROZDZIAŁ 1 OPISY PRZYPADKÓW 16

ROZDZIAŁ 2. Terminologia diagnostyczna i opisowa 17

TERMINOLOGIA DIAGNOSTYCZNA I OPISOWA

Plamka, plama, nadżerka, owrzodzenie 18

TERMINOLOGIA DIAGNOSTYCZNA I OPISOWA

Bąbel pokrzywkowy, blizna, szczelina, zatoka 20

TERMINOLOGIA DIAGNOSTYCZNA I OPISOWA

Grudka, płytka, guzek, guz 22

TERMINOLOGIA DIAGNOSTYCZNA I OPISOWA

Pęcherzyk, krosta, pęcherz, torbiel 24

TERMINOLOGIA DIAGNOSTYCZNA I OPISOWA

Prawidłowy, hipotrofia i atrofia, hipertrofia, hipoplazja 26

TERMINOLOGIA DIAGNOSTYCZNA I OPISOWA

Hiperplazja, metaplazja, dysplazja, rak 28

ROZDZIAŁ 2 OPISY PRZYPADKÓW 30

ROZDZIAŁ 3. Zmiany w jamie ustnej spotykane u niemowląt i dzieci 31

ZMIANY W JAMIE USTNEJ SPOTYKANE U NIEMOWLĄT I DZIECI

Dołki spojenia warg, przypośrodkowe dołki warg, rozszczep wargi, rozszczep podniebienia, języczek rozdwojony 32

ZMIANY W JAMIE USTNEJ SPOTYKANE U NIEMOWLĄT I DZIECI

Nadziąślak wrodzony, barwnikowy guz neuroektodermalny niemowląt, torbiel listewki zębowej, zęby wrodzone, torbiel wyrzynającego się zęba, krwiak wyrzynającego się zęba, wrodzony naczyniak chłonny, ostra rzekomobłonicza kandydoza (pleśniawka), ropień dziąsła (parulis) 34

ROZDZIAŁ 3 OPISY PRZYPADKÓW 36

ROZDZIAŁ 4. Nieprawidłowości zębowe 37

ZMIANY MORFOLOGICZNE ZĘBÓW

Mikrodoncja, makrodoncja, ząb wgłobiony (ząb w zębie), guzek Carabellego, ząb wypukłony (guzek Leonga), protostylid, guzek szponowaty 38

ZMIANY MORFOLOGICZNE ZĘBÓW

Wprowadzenie, zęby złane, zęby zdwojone, zęby bliźniacze, zęby zrosnięte, bruzda podniebienne-dziąsłowa 40

ZMIANY MORFOLOGICZNE ZĘBÓW

Nadliczbowe korzenie, ekotopowe szkliwo: perły szkliwne, ekotopowe szkliwo: wypustki szkliwa okolicy szyjkowej, dilaceracja, korzeń kolbowaty, hipercementoza, taurodontyzm, zespół łopatowatych siekaczy 42

ZMIANY LICZBY ZĘBÓW: HIPODONCJA

Hipodoncja, hipodoncja nabyta, ankyloza, dysplazja ektodermalna 44

ZMIANY LICZBY ZĘBÓW: HIPERDONCJA

Hiperdoncja, dysplazja obojczykowo-czaszkowa, zespół Gardnera 46

ZMIANY STRUKTURY I KOLORU ZĘBÓW

Hipoplazja szkliwa, hipoplazja szkliwa: typ zewnętrzny, zęby Turnera, fluoroza lub szkliwo plamkowe, amelogenesis imperfecta 48

ZMIANY STRUKTURY I KOLORU ZĘBÓW

Niedorozwój zębiny (dentinogenesis imperfecta) (wrodzona zębina opalizująca) i dysplazja zębiny, miejscowa odontodysplazja (zęby-duchy) 50

ZMIANY KOLORU ZĘBÓW

Przebarwienie wewnętrzne, martwe zęby, przebarwienia tetracyklinowe, fluoroza, przebarwienie zewnętrzne 52

WYRZYNANIE ZĘBÓW I ZMIANY POZYCJI ZĘBÓW

Zęby zrotowane, przechylenie osiowe, wyrzynanie ektopowe, ortodontyczne przemieszczanie zębów, transpozycja, translokacja, dystalne przemieszczanie się zębów, migracja, wyrzynanie częściowe, nadmierne wyrzynanie 54

NABYTE ZABURZENIA ZĘBÓW: UTRATA TKANEK ZĘBA POCZODZENIA NIEPRÓCHNICOWEGO

Starcie, abrazja, odłamanie (ang. *abfraction*), erozja (nadżerka) 56

ZMIANY W BUDOWIE KORZENI ZĘBÓW

Resorpcja, pozorna resorpcja, resorpcja zewnętrzna, resorpcja wewnętrzna korzenia związana z wymianą uzębienia, resorpcja zewnętrzna zapalna 58

ZMIANY W BUDOWIE KORZENI ZĘBÓW

Ortodontyczna resorpcja zewnętrzna korzeni, zewnętrzna resorpcja korzeni zębów reimplantowanych i transplantowanych, resorpcja zewnętrzna koronowa, resorpcja szyjkowa, mnogie resorpcje szyjkowe w nadczynności przytarczyc, wewnętrzna resorpcja koronowa, zapalna resorpcja wewnętrzna korzenia, wymienna (metaplastyczna) wewnętrzna resorpcja korzenia 60

ROZDZIAŁ 4 OPISY PRZYPADKÓW 62

ROZDZIAŁ 5. Próchnica zębów 63

PRÓCHNICA ZĘBÓW

Próchnica, próchnica I klasy, próchnica II klasy, próchnica III klasy 64

PRÓCHNICA ZĘBÓW

Próchnica IV klasy, próchnica V klasy, próchnica VI klasy, próchnica korzenia, próchnica wtórna (próchnica nawracająca) 66

PRÓCHNICA ZĘBÓW I JEJ NASTĘPSTWA

Progresja próchnicy, polip miazgi, zapalenie tkanek okołowierzchołkowych (zapalenie przyzębia wierzchołkowego), ropień okołowierzchołkowy 68

ROZDZIAŁ 5 OPISY PRZYPADKÓW 70

ROZDZIAŁ 6. Zmiany przepuszczalne i nieprzepuszczalne dla promieniowania rentgenowskiego w obrębie szczęk 71

ZMIANY PRZEPUSZCZALNE DLA PROMIENIOWANIA W OBRĘBIE SZCZĘK: TORBIELE

Torbiele w obrębie szczęk, torbiel przewodu nosowo-podniebiennego (torbiel kanału przysiecznego), torbiel przyzębna boczna, groniasta torbiel przyzębna boczna, torbiel zawiązkowa, torbiel zębopochodna keratynowa (*odontogenic keratocyst*), zespół nabłoniaków znamionowych (zespół Gorlina-Goltza), torbiel okołozębowa (policzkowa torbiel okolicy bifurkacji), torbiel samotna (urazowa) kości 72

ZMIANY PRZEPUSZCZALNE DLA PROMIENIOWANIA W OBRĘBIE SZCZĘK: GUZY

Szkliwiak jednokomorowy (ścienny) (*unicystic [mural] ameloblastoma*), gruczołowy guz zębopochodny, szkliwiak gruczołowy (*adenomatoid odontogenic tumor*), wapniejący nabłonkowy guz zębopochodny (guz Pindborga) (*calcifying epithelial odontogenic tumor*),

włóknioskzliwiak (<i>ameloblastic fibro-odontoma</i>), zębiakoszliwiak (<i>ameloblastic odontoma</i>), szkliwiak (<i>ameloblastoma</i>), śluzak (<i>myxoma</i>), ziarniniak olbrzymiokomórkowy centralny (<i>central giant cell granuloma</i>)	74
ZMIANY NIEPRZEPUSZCZALNE DLA PROMIENIOWANIA W OBRĘBIE SZCZĘK: ZMIANY KOSTNE	
Wyrośle kostne, egzostoza, wały żuchwowe, wały podniebienne, kostniaki, odczynowe egzostozy, hiperostozy podmostowe, stwardnienie zębodołu	76
ZAGĘSZCZENIA W OBRĘBIE KORZENI I TKANEK OKOŁOWIERZCHOŁKOWYCH	
Osteoskleroza idiopatyczna, stwardniające zapalenie kości	76
ZMIANY MIESZANE PRZEPUSZCZALNE I NIEPRZEPUSZCZALNE W OBRĘBIE KOŚCI SZCZĘK	
Zębiak, zębiak złożony, zębiak mieszany, dysplazje cementowo-kostne (<i>cemento-osseous dysplasias</i>), przywierzchołkowa dysplazja cementowo-kostna (<i>periapical cemento-osseous dysplasia</i>), ogniskowa dysplazja cementowo-kostna (<i>focal cemento-osseous dysplasia</i>), rozsiana dysplazja cementowo-kostna (<i>florid cemento-osseous dysplasia</i>), Kostniwiak (<i>cementoblastoma</i>), włókniak kostniejący	78
ROZDZIAŁ 6 OPISY PRZYPADKÓW	80
ROZDZIAŁ 7. Choroby dziąseł i przyzębia 81	
CHOROBY PRZYŻĘBIA: PŁYTKA NAZĘBNA, KAMIEŃ NAZĘBNY I ZMIANY WSTECZNE	
Płytko nazębna, kamień nazębny, recesja dziąsłowa, dehiscencja i fenestracja	82
ZAPALENIE DZIĄSEŁ	
Zapalenie dziąseł, zapalenie dziąseł wywołane oddychaniem przez usta, martwiczo-wrzodziejące zapalenie dziąseł, promienicze zapalenie dziąseł, zapalenie dziąsła wokół korony wyrzynającego się zęba, zapalenie dziąseł wywołane pastą polerującą (lub inną substancją)	84
ZAPALENIE PRZYŻĘBIA	
Zapalenie przyzębia, łagodne zapalenie przyzębia, umiarkowane zapalenie przyzębia, nasilone zapalenie przyzębia, ropień przyzębny	86
RADIOLOGICZNE CECHY CHOROBY PRZYŻĘBIA	
Czynniki miejscowe: nawisy wypełnień, czynniki miejscowe: brak punktów stycznych	
i nieprawidłowe ukształtowanie wypełnienia, zanik kości: ograniczony, zanik kości: uogólniony, defekty kostne (śródkostne), jednościenny defekt kostny, dwuścienny defekt kostny, trójścienny defekt kostny i ubytek okrężny (o typie fosy)	88
RADIOLOGICZNE CECHY ZABURZEŃ WIĘZADŁA OZĘBNEJ I BLASZKI ZBITEJ	
Szpara ozębnej i blaszka zbity, ostre zapalenie tkanek okołowierzchołkowych, zapalenie przyzębia, zgryz urazowy i przesuwanie zębów w czasie leczenia ortodontycznego, twardzina (sklerodermia), zaburzenia przyzębia związane z chorobą nowotworową, ankyloza, deysplazja włóknista, choroba Pageta i nadczynność przytarczyc	90
MIEJSCOWE ZMIANY PATOLOGICZNE DOTYCZĄCE DZIĄSEŁ	
Ziarniniak ropotwórczy, obwodowy ziarniniak olbrzymiokomórkowy, obwodowy włókniak kostniejący, włókniak z podrażnienia, obwodowy włókniak zębopochodny, włókniak desmoplastyczny	92
MIEJSCOWE ZMIANY PATOLOGICZNE DOTYCZĄCE DZIĄSEŁ	
Ropień dziąsłowy (<i>parulis</i>), okołokoronowe zapalenie dziąsła, ropień przyzębny, nadziąsłak szczelinowaty, rak dziąsła	94
UOGÓLNIONE PRZEROSTY DZIĄSEŁ	
Wrodzona włókniakowatość dziąseł, polekowy przerost dziąseł, pierwotne opryszczkowe zapalenie jamy ustnej i dziąseł	96
PRZEROSTY DZIĄSEŁ ZWIĄZANE Z ZABURZENIAMI ENDOKRYNOLOGICZNYMI	
Hormonalne (ciążowe) zapalenie dziąseł, cukrzycowe zapalenie dziąseł, obrzęk dziąseł w niedoczynności tarczycy	98
SAMOISTNE KRWAWIENIE Z DZIĄSEŁ	
Zapalenie dziąseł w przebiegu białaczki, agranulocytoza (neutropenia), neutropenia cykliczna, plamica w przebiegu małopłytkowości i zaburzeń czynności płytek krwi	100
ROZDZIAŁ 7 OPISY PRZYPADKÓW	102
ROZDZIAŁ 8. Zmiany w jamie ustnej według ich umiejscowienia 103	
ZMIANY CHARAKTERYSTYCZNE DLA JĘZYKA	
Język karbowany (<i>lingua crenata</i>), język olbrzymi, przerost języka (makroglossia), język włochaty (<i>lingua villosa</i>), leukoplakia włochata	104

ZMIANY CHARAKTERYSTYCZNE DLA JĘZYKA

Język geograficzny (łagodnie wędrujące zapalenie języka, rumień wędrujący), geograficzne zapalenie jamy ustnej (rumień wędrujący strefowy), niedokrwistość (anemia), język pobruzdowany

106

ZMIANY CHARAKTERYSTYCZNE DLA JĘZYKA

Torbiel Blandina-Nuhna (torbiel zastoinowa śluzowa języka), zapalenie języka romboidalne środkowe, guz z komórek ziarnistych, tarczycza językowa, przekłuwanie ciała różnymi przedmiotami (ustna biżuteria)

108

ZMIANY CHARAKTERYSTYCZNE DLA WARG

Zapalenie warg odsłoneczne, kandydoza czerwieni wargowej, zapalenie kątów ust (zajady, perlèche), zapalenie warg złuszczone

110

GUZKI WARG

Mucocele (torbiel śluzowa pozaprzewodowa), guz małych gruczołów ślinowych, torbiel nosowo-wargowa (torbiel nosowo-wyrostkowa), torbiel implantacyjna (torbiel nabłonkowa z wgłobienia), mezenchymalne guzki i guzy

112

OBRZMIENIA WARG

Obrzęk naczynioruchowy, zapalenie warg gruczołowe, zapalenie warg ziarniakowe, uraz, zapalenie tkanki łącznej (cellulitis)

114

WYPUKLENIA NA DNIE JAMY USTNEJ

Torbiel skórzasta, żabka (torbiel zastoinowa ślinianki podjęzykowej), torbiel przewodu wyprowadzającego ślinianki, kamienie ślinowe (kamica ślinianek), torbiel zastoinowa (mucocele)

116

WYPUKLENIA NA PODNIEBIENIU

Wał podniebienny, tłuszczak, torbiel kanału przysiecznego (torbiel przewodu nosowo-podniebiennego), ropień okołowierzchołkowy, ropień przyzębny, hiperplazja limfoidalna, chłoniak

118

WYPUKLENIA NA PODNIEBIENIU: ZABURZENIA GRUCZOŁÓW ŚLINOWYCH

Zapalenie gruczołu ślinowego, martwiczca siałometaplazja, nowotwory łagodne małych gruczołów ślinowych, złośliwe nowotwory małych gruczołów ślinowych

120

OBRZĘKI TWARZY

Zakażenie zębopochodne, zakażenie przestrzeni policzkowej, zakażenie przestrzeni żwaczowej, zakażenie przestrzeni podoczodołowej, angina Ludwiga

122

OBRZĘKI TWARZY

Sialoadenoza, guz Warthina (gruczolakotorbielak brodawczakowaty limfatyczny), zespół Sjögrena, choroba Cushinga i zespół Cushinga, przerost żwaczy, nerwiakowłókniakowatość (choroba von Recklinghausena), naczyniak limfatyczny torbielowaty, mięsak Ewinga

124

ZMIANY CHARAKTERYSTYCZNE DLA TWARZY

Obrzęk naczynioruchowy (angioedema), odma, krwawienie pozabiegowe, porażenie Bella

126

ROZDZIAŁ 8 OPISY PRZYPADKÓW

128

ROZDZIAŁ 9. Zmiany w jamie ustnej według różnic w zabarwieniu

129

ZMIANY BIAŁE

Grudki Fordyce'a, Linia biała policzka, leukoedema, nawykowe nagryzanie policzków (morsicatio buccarum)

130

ZMIANY BIAŁE

Znamię białe gąbczaste (rodzina biała dysplazja pofałdowana), zmiany białe pourazowe, leukoplakia

132

ZMIANY BIAŁE WYWOŁANE DZIAŁANIEM TYTONIU

Rogowacenie u palaczy papierosów, zapalenie nikotynowe jamy ustnej (podniebienie palacza), plamy związane z zażywaniem tabaki (zmiany u osób żujących tabakę, keratoza u zażywających tabakę), rak brodawczakowaty (guz Ackermana, kwitnąca brodawczakowatość jamy ustnej)

134

ZMIANY CZERWONE

Plamica (wybroczyny, wylewy, krwiaki), żyłakowatość, skrzeplina, naczyniak krwionośny

136

ZMIANY CZERWONE

Wrodzone krwotoczne rozszerzenie naczyń (zespół Rendu-Oslera-Webera), zespół Sturge'a-Webera (naczyniakowatość mózgowa trójdzielnia)

138

ZMIANY CZERWONE I CZERWONO-BIAŁE

Erytroplakia, erytroleukoplakia i erytroplakia cętkowana, rak płaskonabłonkowy

140

ZMIANY CZERWONE I CZERWONO-BIAŁE

Liszaj płaski, liszajowate zapalenie błony śluzowej (liszajowa reakcja polekowa)

142

ZMIANY CZERWONE I CZERWONO-BIAŁE

Toczeń rumieniowaty, zmiany lichenoidalne i toczniopodobne wykwyty polekowe

144

ZMIANY CZERWONE I CZERWONO-BIAŁE

Ostra kandydoza rzekomobłonicza (pleśniawka), przewlekła kandydoza rozrostowa, ostra kandydoza rumieniowa, ostra kandydoza zanikowa (zapalenie jamy ustnej poantybiotykowe), zapalenie kątów ust, przewlekła kandydoza zanikowa (zapalenie jamy ustnej protetyczne) **146**

ZMIANY BARWNIKOWE

Melanoplakia (przebarwienie fizjologiczne), tatuaż, piegi, melanoza palaczy (przebarwienia wywołane działaniem tytoniu) **148**

ZMIANY BARWNIKOWE

Ustna plama melanotyczna (melanoza ogniskowa), znamię, czerniak złośliwy **150**

ZMIANY BARWNIKOWE

Zespół Peutza-Jeghersa (dziedziczna polipowatość jelit), choroba Addisona (niedoczynność kory nadnerczy), przebarwienia wywołane metalami ciężkimi **152**

ROZDZIAŁ 9 OPISY PRZYPADKÓW

154

ROZDZIAŁ 10. Zmiany w jamie ustnej według ukształtowania powierzchni **155**

ZMIANY GUZKOWE

Brodawka zakłowa, torbiel limfoepitelialna jamy ustnej, wał, wyrosła kostne i kostniak **156**

ZMIANY GUZKOWE

Włókniak pourazowy, obwodowy włókniak zębopochodny, włókniak olbrzymiokomórkowy, tłuszczak (lipoma), włókniakotłuszczak (fibrolipoma), nerwiak pourazowy, nerwiakowłókniak (neurofibroma) **158**

ZMIANY GRUDKOWO-GUZKOWE

Brodawczak płaskonabłonkowy (brodawczak), brodawka pospolita (*verruca vulgaris*), ogniskowy przerost nabłonka (choroba Hecka), kłykciny kończyste (brodawki weneryczne), naczynek chłonny **160**

ZMIANY PĘCHERZYKOWO-PĘCHERZOWE

Pierwotne opryszczkowe zapalenie jamy ustnej i dziąseł, opryszczka zwykła nawrotowa, herpangina **162**

ZMIANY PĘCHERZYKOWO-PĘCHERZOWE

Ospa wietrzna, półpasiec, choroba rąk, stóp i jamy ustnej **164**

ZMIANY PĘCHERZYKOWO-PĘCHERZOWE

Reakcje alergiczne, miejscowy odczyn anafilaktyczny, uogólniona reakcja

anafilaktyczna, alergiczne zapalenie jamy ustnej, obrzęk naczynioruchowy (angioedema), nadwrażliwość opóźniona, kontaktowe zapalenie jamy ustnej, plazmocytowe zapalenie dziąseł **166**

ZMIANY PĘCHERZYKOWO-PĘCHERZOWE

Rumień wielopostaciowy, rumień wielopostaciowy ustny, rumień wielopostaciowy, zespół Stevensa-Johnsona (rumień wielopostaciowy większy), toksyczna nekroliza naskórka **168**

ZMIANY PĘCHERZYKOWO-PĘCHERZOWE

Pęcherzyca zwykła (*pemphigus vulgaris*), pemfigoid (pęcherzowy i bliznowaciejący) **170**

ZMIANY WRZODZIEJĄCE

Owrzodzenie pourazowe, nawracające aftowe zapalenie jamy ustnej (afte małe, owrzodzenie aftowe), owrzodzenie pseudoaftowe **172**

ZMIANY WRZODZIEJĄCE

Afte duże, owrzodzenia opryszczkopodobne, zespół Behçeta (zespół oczno-ustno-płciowy) **174**

ZMIANY WRZODZIEJĄCE

Owrzodzenie ziarniniakowe, rak płaskokomórkowy, owrzodzenie polekowe **176**

ROZDZIAŁ 10 OPISY PRZYPADKÓW

178

ROZDZIAŁ 11. Zmiany ustne chorób przenoszonych drogą płciową oraz zmiany polekowe **179**

CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

Zmiany pourazowe, zapalenie gardła przenoszone drogą płciową, mononukleozą zakaźną, kiła **180**

ZAKAŻENIE HIV I AIDS

Zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS), bakteryjne zakażenia jamy ustnej, martwiczowrzodziejące zapalenie dziąseł, martwicowrzodziejące zapalenie przyzębia, grzybicze zakażenie jamy ustnej, linijny rumień dziąsłowy, kandydoza rzekomobłonicza **182**

ZAKAŻENIE HIV I AIDS

Wirusowe zakażenia jamy ustnej, zakażenie wirusem opryszczki (HSV), wirus ospy i półpaśca, cytomegalowirus (CMV), wirus Epsteina-Barra (EBV) i leukoplakia włochata, ludzki wirus brodawczaka (HPV), kłykciny kończyste, nowotwory złośliwe jamy ustnej, chłoniaki non-Hodgkin (NHL) oraz rak płaskonabłonkowy **184**

OBJAWY WEWNĄTRZUSTNE ZWIĄZANE Z PRZYJMOWANIEM LEKÓW I W PRZEBIEGU TERAPII		LEKI PRZECIWGRZYBICZE	196
Amfetaminowa jama ustna (ang. <i>meth mouth</i>), choroba przeszczep przeciwko gospodarzowi, martwica kości w przebiegu leczenia bisfosfonianami, przebarwienia polekowe	186	LECZENIE PRZECIWWIRUSOWE	197
ROZDZIAŁ 11 OPISY PRZYPADKÓW	188	MIEJSCOWE ŚRODKI ZNIECZULAJĄCE	199
		LEKI USPOKAJAJĄCE	200
		PREPARATY FLUOROWE	201
		LECZENIE OWRZODZEŃ BŁONY ŚLIZOWEJ	202
		LECZENIE NIEDOBORÓW POKARMOWYCH	204
		SUBSTYTUTY ŚLINY	205
		LEKI USPOKAJAJĄCE/NASENNE	206
		ZAPRZESTANIE PALENIA PAPIEROSÓW	207
		WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE DIAGNOSTYKI I POSTĘPOWANIA W NAJCZĘSTSZYCH CHOROBAH JAMY USTNEJ	208
ROZDZIAŁ 12. Ważne informacje kliniczne i terapeutyczne	189	SŁOWNIK	227
SKRÓTY ŁACIŃSKIE STOSOWANE W RECEPTURZE	190	SKOROWIDZ	241
RECEPTY I ZALECENIA DOTYCZĄCE STOSOWANIA LEKÓW	191		
PROFILAKTYKA ANTYBIOTYKOWA	193		
LECZENIE ANTYBIOTYKAMI	194		
MIEJSCOWE PREPARATY I PŁUKANKI DO JAMY USTNEJ O DZIAŁANIU PRZECIWBAKTERYJNYM	195		